

A hadtáp katonák kiképzésének megszervezéséről

(Fordította: *Grabant István alezredes*)

Amikor az N-egység parancsnok hadtáphelyettesét – amelynek az egysége huzamosan több éven át kiváló – megkérdeztük: „Mi a sikerének titka?” – ő elgondolkodott és utána lassan válaszolt.

– A sikereket több körülmény biztosítja. Mindenek előtt a parancsnok, helyettesei és a törzs leleményes, pontos, megfeszített munkája; az alegység parancsnokok, politikai munkások, a párt és komszomol szervezetek aktív tevékenysége. Nálunk az összes foglalkozások megszervezése és levezetése a kiképzési tervek, a heti részletes kiképzési tervvel összhangban történik, a pártpolitikai munkát célirányosan végezzük és a kiképzés valamennyi időszakára jól szervezzük meg a szocialista versenyt.

–Őn az egész egységről beszél!

Hogy ha a hadtáp alegységeket és a szolgálati ágakat nézzük, amelyek az ellenőrzések során Önöknél szintén mindig jó és kiváló értékelést kapnak a kiképzésért és a munkáért, ugyanakkor a kiképzés megszervezése a hadtápalegységeknél – figyelembe véve a napi munkát – nehezebb, tettük fel a további kérdéseinket.

– A hadtápalegységeknél és a szolgálati ágaknál – mondotta a hadtáphelyettes – a sikereket ugyanazok az intézkedések biztosítják, mint a harcoló alegységeknél, – a parancsnok és szolgálati főnökök kitartó munkája, a feladatok szerinti kiképzés és a normák alapján való verseny pontos megszervezése. És még valami, egészítette ki az alezredes – a hadtápkatonák: zászlósok, tiszthelyettesek és katonák igen jó, mondhatnám mesteri munkája. A hadtápkatonának a kiképzésben való aktív részvétel mellett, naponta végre kell hajtani a csapat anyagi, technikai és egészségügyi biztosításának gyakorlati munkáját. Sokan közülük, különösen a zászlósok, tiszthelyettesek és tisztesek a tisztek közvetlen segítői, a hadtápkatonákkal való foglalkozást maguk végzik. Ezért mi a hadtápkatonák felkészítésére, a beosztással járó feladataik pontos elvégzésére tanítására és nevelésükre a legnagyobb figyelmet fordítjuk.

A hadtápkatonák fontos szerepéről – a csapatok hadtápbiztosítási feladatainak sikeres végrehajtásáról – mi sokat hallottunk más egységektől is a munka során, különösen az ellenőrzések és harcászati gyakorlatok alkalmával. Való igaz, hogy a hadtápkatonák igen jelentős befolyást gyakorolnak a csapathadtáp munkájára, különösen akkor, ha azokat jól felkészítjük a beosztásukkal járó feladataik ellátására a csapatok laktanyai és tábori viszonyai között. A hadtápkatonák kiképzésének megszervezéséről egy kicsit részletesebben kívánunk szólni.

A jelen kiképzési évben a hadtápkatonák kiképzése terén nagy és felelős-ségteljes feladatok kerültek meghatározásra. A feladatok fő iránya és tartalma abban van, hogy a hadtápkatonák szakképzettségétől, illetve az egyik, vagy másik szakember munkájának különlegességétől függetlenül, minden hadtápkatonát meg kell tanítani a tábori körülmények között végzendő munkára, növelni kell a beosztás ellátásához, valamint a reábízott anyagi és technikai eszközök kezeléséhez és célszerű alkalmazásához szükséges gyakorlati ismereteket. Más szavakkal az a feladat, hogy minden hadtápkatonára pontosan tanulja meg és szakszerűen hajtsa végre a csapathadtáp biztosítás feladatait bármilyen körülmények között, a legbonyolultabb harci körülmények között is.

Figyelembe véve a követelményeket, a kiképzési év kezdetétől a katonai körzetekben, hadsereg csoportoknál és a flottánál a hadtápkatonák felkészítése szervezeten és célirányosan történik. A hadtápegységek, -alegységek részvétele a gyakorlatokon, a csapatok harcckészültségének mindenoldalú biztosításában, valamint az élet- és munkakörülmények biztosításában, azt bizonyítja, hogy e kérdéseknek mindenütt nagy figyelmet szentelnek, ami nagyban hozzájárul a hadtápegységek, bázisok és raktárak harcckészültségi színvonalának a növekedéséhez, az anyagi eszközök tárolási körülményeinek a javításához, az anyagok gazdaságos felhasználásához, valamint a személyi állomány norma szerinti járandóságának pontos és minőségi biztosításához.

Példaként nagyon sok hadtápegységet és -alegységet lehetne felsorolni. Például nagyon jól van megszervezve a hadtápkatonák kiképzése V. Kuznyecov alezredes parancsnok hadtáphelyettes egységénél. Itt a tisztetek, tiszthelyettesek és a zászlósok módszertani összevonásán a foglalkozásokat igen magas színvonalon tartják, amelyekre bevonják a jól felkészült és tapasztalt tiszteteket. A foglalkozások nagyrésze rendszerint terepen kerül levezetésre. A hadtápkatonák ilyen rendszerű felkészítése magas fokú tábori gyakorlati jártasságot, a parancsnoki készség minőségi fejlesztését és módszertani gyakorlatot biztosít.

Ismeretes, hogy a katonai, politikai és szakmai kiképzés egy folyamat, amely a katonák ismereteinek a növelésére, a gyakorlati jártasság megszerzésére, magas fokú erkölcsi-politikai és harci érzék kifejlesztésére irányul. A hadtápkatonák kiképzésének és nevelésének folyamata, ugyan úgy mint a többi katonák kiképzésének és nevelésének tartalma, elvei, módszerei és szervezési formái a marxizmus-leninizmus ismeretelméletére épülnek. A hadsereg viszonyai között is, a kiképzési feladatok sikeres teljesítése érdekében felhasználásra kerülnek a szovjet pedagógiai tudomány által kidolgozott általános oktatási elvek. Ami viszont az egyes speciális katonai tudományágakat (tantárgyakat) illeti, mindegyiknek rendelkeznie kell saját módszertani és szervezési formával.

Fel szeretném hívni a figyelmet arra, hogy a hadtápkatonák zömének a kiképzése a hadtápegységeknél, -alegységeknél és -intézeteknél jelentős mértékben gyakorlati jelleget visel, azaz a hadtáp személyi állomány kiképzésének sajátos összekapcsolása a szolgálati feladatok végrehajtásával. A katonák a kiképzés során állandóan fejlődnek, az élet mindennapos tevékenysége során pedig jó tanító és nevelő minőségében tevékenykednek. Azonban a kiképzés során a fő feladat a parancsnokoké, akik szervezik az alárendeltek felkészítését és erőfeszítéseiket a mindennapi feladatok minőségi végrehajtására irányítják.

A hadtápkatonák katonai, politikai és szakmai képzésének a sikere mindenekelőtt függ, a helyesen és mélyen átgondolt, minőségileg megtervezett kiképzéstől –, a katonai, politikai és szakmai kiképzési feladatok időbeni lejuttatásától a személyi állománynak –, valamint a kiképző állomány felkészültségi színvonalától és a szükséges kiképzési anyagok meglététől. Sajnos előfordul, hogy mindezek a feltételek megvannak és mégis néhány alegységnél, egységnél a foglalkozások kellő átgondoltság hiányában alacsony színvonalúak.

A kiképzés csak akkor éri el a célját, hogy ha azt jól szervezzük meg és az oktatás valamennyi formáit, módszereit helyesen alkalmazzuk.

A hadsereg viszonyaira alkalmazva – figyelembe véve a munka specialitását – a hadtápkatonák kiképzését három, világosan megfogalmazott kiképzési formára lehet osztani.

Első, a hadtápkatonák iskolai és kiképző egységeknél való felkészítése; *második*, a hadtápkatonák szakmai összevonáson történő felkészítése; *harmadik*, az egységnél, alegységnél történő tervszerinti kiképzés és gyakorlat.

Az utóbbi években a hadtápkatonák nagy része – például: az üzemanyag, élelmezési, egészségügyi és más szolgálatokban dolgozó katonák – szakalegységeknél részesülnek kiképzésben, külön program alapján, amely figyelembe veszi mindazokat a sajátosságokat, amelyre a katonáknak a csapatoknál végzendő munkához szükségük lehet. Az ilyen kiképzés időtartamát úgy határozták meg, hogy minden katona a kiképzés során magas fokú szakképzettséget kapjon és a beosztásával járó gyakorlati feladatokat sikeresen tudja végrehajtani. A kiképző alegységeknél történő kiképzésre rendszerint a bevonult újonc katonák kerülnek összevonásra. Meg kell jegyezni, hogy a kiképző alegységeknél kiképzett szakkatonák a csapatokhoz visszakérülve, nemcsak jó elméleti felkészültséggel rendelkeznek, hanem a kiképzés során megfelelő gyakorlati jártasságot is szereznek a szakmájukra vonatkozóan.

Ezt igazolja a Vörös Zászló-renddel kitüntetett Szibériai Katonai Körzet szakács iskolája. Az iskola neveltjeiről nagyon sok egység és alegység jó véleményel van. Az elmúlt kiképzési évben az iskolát – a kiképzési bázis továbbfejlesztése érdekében végzett nagy munkáért és a katona-szakácsok minőségi kiképzéséért – a Szovjet Fegyveres Erők hadtápfőnöke, miniszterhelyettes jutalomban részesítette.

A hadtáp szolgálati ágakhoz kerülő hadtápkatonák kiképzése, az általános katonai, politikai és szakkiképzési rendszer keretén belül az egységnél, alegységnél kerül végrehajtásra. A szakkatonák kiképzése a szakképzettségnek megfelelő egyéni programok alapján és meghatározott óraszámban történik, amelynél figyelembe veszik a szakmai sajátosságokat és a katona szakképzettségét.

Meg kell jegyezni, hogy a hadtápkatonák kiképzésének szervezeti formái különbözőek lehetnek. De, ha figyelembe vesszük a hadtápegységek és -alegységek szervezetét és azok munkájának sajátosságait, célszerű a hadtápkatonákat rokon-szakma, felkészültségi színvonal, és a gyakorlati jártasság szerinti csoportokra osztani. Ilyen formán a politikai és katonai kiképzést szervezetszerű alegység kötelékben, a szakmai kiképzést csoportonként célszerű végezni. Abban az esetben ha a szakkiképzésben részt vevő hadtápkatonák száma kicsi, a legjobb kiképzési forma az egyéni kiképzés a gyakorlati munka során.

A hadtápkatonák szakképzettségének növelése és jártasság szerzés, valamint osztályba, mesteri fokozatba való sorolás céljából a kiképzési intézkedések és programok évenként összevonásokat határoznak meg. Az összevonások idősza-

kossága és időtartama a személyi állomány képzettségi színvonalától, a meghatározott kiképzési céltól, a kiképzési anyag terjedelmétől és a végrehajtandó gyakorlati munkától függően, szakképzettségenként külön kerül meghatározásra. Jelenleg az összevonások időtartama a hadtápkatonák által elért kategóriától függően kiképzési időszakonként különböző. Az összevonásra meghatározott idő lehetővé teszi a programban előírt kategóriába való besorolás végrehajtását anélkül, hogy a hadtápkatonák huzamosabb ideig kicsinének a beosztásukkal járó gyakorlati munkából. Ilyen összevonásokat hadosztály, vagy helyőrség méreteiben célszerű, rokon-szakmánkénti csoportok létrehozásával végrehajtani. Az összevonások foglalkozásainak a megtartására be kell vonni a szolgálatiágfőnököket, a hadtápegység, -alegység parancsnokokat és a jó felkészültséggel rendelkező zászlósokat és tisztéseket.

Amikor arra törekszünk, hogy a katonai, politikai és szakkiképzési foglalkozások eredményesek legyenek, nem elég csak a jó szervezés és a megfelelő kiképzési forma megválasztása, hanem azt tudományosan meg is kell alapozni és a korszerű követelményeknek megfelelő kiképzési módszereket is szükséges alkalmazni. A helyes módszerrel levezetett foglalkozások nagyobb hatást gyakorolnak a katonák öntudatára, fejlesztik a politikai aktivitást náluk, kifejlesztenek olyan fontos tulajdonságokat, mint kezdeményezőkézség, fegyelmezett-ség, bátorság; állhatatosságot a kitűzött cél elérésében és a szakma iránti szeretetet.

A hadtápkatonák kiképzése során – azt figyelembe véve, hogy a hadseregbe bevonuló ifjúság magas általános műveltséggel rendelkezik – a következő kiképzési módszereket alkalmazhatjuk, amelyek – alkotó módon történő alkalmazással – jól beváltak. Ezekhez a módszerekhez tartoznak: ismertetés, gyakorlati bemutatóval egybekötve (jelenleg kezd olyan gyakorlat is kialakulni, hogy néhány tantárgyból előadást is tartanak); beszélgetés, szemináriumok; munkahelyeken történő gyakorlati foglalkozások (vagy normák alapján történő gyakorlás); szakharcászati foglalkozások; szakharcászati és harcászati gyakorlatok; termelői gyakorlat (a kiképző alegységek hallgatói részére); egyéni foglalkozások és önképzések.

Hogy a kiképzés során milyen mértékben alkalmazzuk az egyik, vagy másik módszert, ez egy sor körülmény és ok függvénye. Többek között függvénye lehet, a személyi állomány képzettségi színvonala, a tanulmányozandó témakör, valamint a foglalkozásvezető tapasztalata és gyakorlati jártassága. Kétségtelen, hogy a hadtápkatonák kiképzését szervező és nevelésüket végző parancsnokok kötelesek alkotó módon megközelíteni a szakkiképzés kérdéseit. A gyakorlati oktatásra való törekvés mellett nem szabad megfeledkezni arról, hogy a szakmai tudás és jártasság az elméleti bázisra alapozódik.

Ahhoz, hogy a hadtápkatonák munkájukat eredményesen tudják végezni, jól kell ismerniük a szolgálat tevékenységét meghatározó parancsokat, utasításokat és szabályzatokat. Ezt a követelményt a hadtápkatonáknak tudni kell: bátran támaszkodjon a szabályzatokra és azokat munkája során tudatosan alkalmazza. Éppen ezért a személyi állomány kiképzése során az elméleti felkészítést célszerűen össze kell kapcsolni a gyakorlati jártassággal a hadtáp objektumokban végzendő munkánál, a különböző foglalkozásokon és gyakorlatokon.

Ügyelni kell azonban arra, hogy foglalkozások formájától és módszerétől függetlenül érvényesüljön az a követelmény, hogy a kiképzési kérdések meg-

felelő sorrendben kerüljenek feldolgozásra, a foglalkozások érthetőek legyenek, hogy megfelelő átmenet legyen biztosítva az ismerttől az ismeretlenig, az egyszerűtől a bonyolultig, a könnyűtől a nehézig, hogy a hadtápkatonák gyakorlati ismeretei fokozatosan mélyüljenek, szélesedjenek és tökéletesedjenek.

A hadtáp személyi állomány, többek között a hadtápkatonák csak akkor lesznek képesek a csapatok hadtápbiztosítási feladatainak végrehajtására, különböző helyzetekben, ha összefegyvernemi vonatkozásban is megfelelő felkészültséggel rendelkezik, megfelelő elképzelésük van a korszerű háborúról, a rájuk bízott anyagi, technikai eszközök célszerű felhasználásáról a különböző harc-helyzetekben és viszonyok között. Más szavakkal kifejezve az összefegyvernemi kiképzés fontos feltétele a hadtáp személyi állomány szakmai és csapathadtáp kiképzésének.

A kiképzési programok előírják a tanulmányozandó harcászati, tűz előkészítési és szabályzati stb. kérdéseket és időtartamokat. A foglalkozások tárgykörei és azok sorrendje megengedi, hogy olyan következtetést vonjunk le, ha a hadtápkatonákat megfelelő módszerrel oktadjuk, akkor biztosítani tudjuk részükre azokat az alapvető összefegyvernemi ismereteket, amelyek a hadtápkérdések pontos végrehajtásához szükségesek.

A hadtápkatonák kiképzésénél az alapvető erőfeszítéseket azonban a szak-kiképzésre és a csapathadtáp kiképzésre kell irányítani. A hadtápkatonák kiképzési rendszerében a szakkiképzésnek és a csapathadtáp kiképzésnek kell a fő helyet elfoglalni, mivel e kiképzések biztosítják a hadtápkatonák magas fokú felkészültségét, megalapozott tudását a beosztással járó gyakorlati munka tudatos elvégzéséhez. A hadtápkatonák csak megfelelő szakmai jártasság birtokában képesek a csapatok hadtápbiztosítási kérdéseit békében és háborúban végrehajtani. Ezért a kiképzési programok, a kiképzésre biztosított idő több mint 60%-át szakkiképzésre és csapathadtáp kiképzésre irányozzák elő.

A személyi állomány kiképzését elsősorban terepen, hadtáp objektumokban kell végrehajtani megfelelő anyagi eszközökkel és fegyverzettel.

A kiképzés alapvető módszerei a szakharcászati foglalkozások és a szakharcászati gyakorlatok. A kiképzési tárgyköröket célszerű úgy feldolgozni, hogy azokat – a valóságos helyzetet megközelítő – bonyolult harcászati helyzetbe állítjuk és ezt a helyzetet fokozatosan tovább fejlesztjük és bonyolítjuk. Az ilyen módszerrel végrehajtott kiképzésnél is a csapatok hadtápbiztosítási kérdéseinek feldolgozását megfelelő sorrendben kell végrehajtani, törekedni kell arra, hogy a beállított váratlan helyzetekben is a végrehajtandó feladatok normaidőn belül kerüljenek végrehajtásra.

A hadtápkatonák kiképzésének a színvonala nagyon sokban függ attól, hogy a parancsnokok hogyan szervezték meg a szocialista versenyt. A feladatonkénti versenyszervezésnél – a versenyszellem fenntartása és fokozása elősegíti a katonák kiképzésében a jobb eredmények elérését.

Az elmondottak összegezésésképpen meg kell jegyezni, hogy a kiképzés formáit, módszereit illető kérdés-komplexumot összefüggésben és egymást kölcsönösen feltételezően kell vizsgálni. A hadtápkatonák kiképzésében csak akkor tudunk pozitív eredményeket elérni, ha a foglalkozásokat sablonmentesen, alkotó módon, a legoptimálisabb módszerek megválasztásával szervezzük meg, ami biztosítja a hadtápkatonák szakképzettség szerinti minőségi kiképzését béke és háborús időszakra egyaránt.